

DAMIAN PUŚLECKI*
ORCID: 0000-0002-3363-649X

Zasiłek chorobowy i zasiłek z tytułu kwarantanny dla rolników w czasie pandemii COVID-19

1. Pandemia COVID-19 spowodowana rozprzestrzenianiem się koronawirusa dotknęła w szczególności podmioty pracujące na własny rachunek. Wielu przedsiębiorców zawiesiło prowadzoną działalność gospodarczą, a niektórzy zdecydowali się nawet na jej likwidację. Działo się to pomimo wprowadzenia na terytorium naszego kraju wielu działań o charakterze pomocowym zwanych tarczą antykryzysową¹. Problem pandemii dotknął także podmioty prowadzące działalność rolniczą.

Stworzenie koncepcji wsparcia dla rolników w kryzysie COVID-19 nie było zadaniem łatwym. Problemy wynikały tu nie tylko z potrzeby szybkiego opracowania formy i określenia zakresu przygotowywanych przez państwo rozwiązań pomocowych dla środowiska wiejskiego, ale także uwzględnienia w nich swoistości działalności rolniczej i faktu podlegania ich beneficjentów rolnictwu ubezpieczeniu społecznemu. Trudności w prowadzonych dyskusjach rodziły także problemy wynikające z konieczności odbywania przez zakażonych rolników i członków ich rodzin kwarantanny. Wspomniane kwestie są szczególnie istotne w gospodarstwach rodzinnych, stanowiących w Polsce podstawę ustroju rolnego.

* Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

¹ Tarcza Antykryzysowa to pakiet rozwiązań ustawowych przygotowanych przez rząd, które mają chronić państwo i obywateli przed kryzysem wywołanym pandemią COVID-19. Jej zadaniem jest ochrona miejsc pracy i bezpieczeństwo pracowników, pomoc dla przedsiębiorców, ochrona zdrowia, wzmocnienie systemu finansowego i przeprowadzenie inwestycji publicznych. Szacuje się, że wartość wsparcia oferowanego w ramach Tarczy Antykryzysowej i Tarczy Finansowej wyniesie ponad 312 mld zł, www.gov.pl.

Celem niniejszego opracowania jest odpowiedź na pytanie, na ile niedawno ustanowione świadczenia dla rolników, ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), zapewniają im ochronę w czasie pandemii COVID-19. Realizacja tego celu wymaga scharakteryzowania swoistej konstrukcji covidowego zasiłku chorobowego i zasiłku z tytułu kwarantanny, a następnie określenia zasad przyznawania wskazanych świadczeń oraz podstawy ich wymiaru. Wysokości otrzymywanych kwot świadczeń nie można rozpatrywać w oderwaniu od funkcji nowych zasiłków dla rolników, które zostały wprowadzone w szczególnej sytuacji – pandemii COVID-19. Nie można także zapomnieć, że mają one stanowić element wsparcia producentów rolnych w dobie kryzysu. Ze względu na swoistość pracy wykonywanej w ramach działalności rolniczej i zagrożenie zakażeniem koronawirusem zagadnienia te mają znaczenie o charakterze praktycznym.

2. Działalność rolnicza, przede wszystkim z uwagi na dostarczanie obywatelom żywności, ma priorytetowe znaczenie dla gospodarki każdego kraju. W sytuacji zamknięcia granic i wprowadzenia lockdownu pojawia się wiele nowych problemów, które mogą się znacznie przyczynić do pogłębienia kryzysu gospodarczego. W przypadku rolnictwa rodzinnego kwestie te nabierają jednak wyjątkowego znaczenia socjalnego. Nie chodzi tu tylko o kwestię kontynuowania działalności rolniczej w przypadku skierowania rolnika na kwarantannę, lecz przede wszystkim o zabezpieczenie bytu całej rodziny rolnika chorego na COVID-19.

Określając zakres pomocy dla środowiska wiejskiego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaproponowało nowe świadczenia dla rolników ubezpieczonych w KRUS² i czasowe zwolnienie z obowiązku płacenia przez nich składek. Abolicja składkowa wprowadzona została regulacją z 31 marca 2020 r. – ustawą o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw³. Zwolnienie to dotyczyło jednak tylko składek opłacanych na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i obejmowało jedynie okres trzech miesięcy – za drugi kwartał 2020 r. Wsparcie to miało zatem dla rolników charakter czasowy i fragmentaryczny. Składki za rolników w okresie zwolnienia zostały sfinansowane ze środków przekazanych z budżetu państwa.

² Na podstawie przepisów ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 174 ze zm.)

³ Ustawa z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568).

W zakresie ubezpieczenia społecznego, poza czasową abolicją, oferowana pomoc dla rolników miała głównie charakter zasiłkowy i nie była analogiczna jak w przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą i ubezpieczonych w ZUS. Rolnicy otrzymali prawo do zasiłku opiekuńczego dla dzieci⁴, zasiłek chorobowy w zwiększonej wysokości w przypadku zakażenia koronawirusem oraz świadczenie z tytułu objęcia kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym i hospitalizacją w związku z COVID-19. Zakres podmiotowy tak określonego wsparcia objął rolników i domowników oraz osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe. Wprowadzone rozwiązania w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁵ i wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych od samego początku wywoływały wiele pytań i kontrowersji w środowisku wiejskim.

3. Na podstawie wprowadzonych unormowań ubezpieczonemu rolnikowi i domownikowi, który stał się niezdolny do pracy z powodu zakażenia lub choroby COVID-19⁶, może przysługiwać wyższy zasiłek chorobowy – 15 zł za każdy dzień niezdolności do pracy trwającej do 14 dni. Świadczenie to przysługuje na podstawie zaświadczenia lekarskiego U07.1 COVID-19, zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Podstawę prawną takiego rozwiązania stanowi § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 marca 2020 r.⁷ zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego w okresie wskazanym w art. 36 ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych innymi sytuacjami kryzysowymi.

⁴ Szerzej: D. Puślecki, *Zasiłek opiekuńczy dla rolników i domowników ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego*, „Przegląd Prawa Rolnego” 2021, nr 1, s. 237–252.

⁵ Ustawa z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842 ze zm.).

⁶ Świadczenia zostały wprowadzone 8 marca 2020 r.

⁷ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (Dz. U. poz. 486), które weszło w życie 21 marca 2020 r., z mocą od 8 marca 2020 r.

Nowe świadczenie – zasiłek chorobowy U07.1 COVID-19, zwany potocznie covidowym zasiłkiem chorobowym – przysługuje ubezpieczonemu maksymalnie w okresie do 14 dnia trwania niezdolności do pracy w rolnictwie. Jednak w przypadku, gdy ubezpieczony rolnik albo domownik będzie nadal niezdolny do pracy, zasiłek chorobowy za każdy kolejny dzień przysługuje w kwocie 10 zł na dzień, pod warunkiem że okres nieprzerwanej niezdolności do pracy będzie wynosił co najmniej 30 dni. Warto podkreślić, że osobom objętym na wniosek ubezpieczeniem wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim covidowy zasiłek chorobowy z tytułu czasowej niezdolności do pracy przysługuje po upływie 12-miesięcznego nieprzerwanego okresu podlegania ubezpieczeniu chorobowemu.

Przedstawiona wyżej konstrukcja specjalnego zasiłku chorobowego budzi pewne wątpliwości. Wprowadzone świadczenie nie ma charakteru samoistnego i powiązane zostało z zasiłkiem chorobowym przysługującym dotychczas z KRUS, którego koncepcja od lat jest krytykowana w literaturze⁸. Należy zatem się zastanowić, na ile nowe świadczenie zapewni ochronę rolnikowi zakażonemu COVID-19.

Rolnicy pracujący w gospodarstwie rolnym, które nie jest typowym zakładem produkcyjnym, narażeni są na rozmaite zagrożenia. Większość gospodarstw w Polsce ma charakter rodzinny, dlatego praca rolnika wyraźnie różni się od zatrudnienia w przemyśle czy handlu. Działalność rolnicza niejednokrotnie wymaga od producenta rolnego wykonywania rozmaitych czynności poza terenem gospodarstwa, gdzie kontakty z innymi osobami zwiększają ryzyko zakażenia wirusem. Z drugiej strony działalność rolnicza cechuje się niezwykle silnym związkiem z gospodarstwem domowym. O swoistych cechach pracy rolniczej przesądzają głównie: brak ram czasowych i zmienność warunków jej wykonywania, wielozadaniowość i sezonowość oraz często konieczność korzystania z pomocy osób najbliższych, w tym dzieci⁹. Zakażony rolnik może zatem potencjalnie zarazić całą rodzinę, a w przypadku stwierdzenia obecności wirusa w organizmie – rodzina rolnika zostaje ustawowo objęta obowiązkiem poddania się kwarantannie. Taka sytuacja może więc zagrozić bytowi gospodarstwa rolnego.

Podobnie jak przedsiębiorca, rolnik za stałą pracę w swoim gospodarstwie nie otrzymuje wynagrodzenia. Pomijając gospodarstwa samozaopa-

⁸ Na przykład B. Wierzbowski, *Ubezpieczenie a inne systemy świadczeniowe w rolnictwie*, w: *XV lat ubezpieczenia społecznego rolników w Polsce*, Warszawa 1993, s. 19–21; W. Jagła, *Wybrane problemy funkcjonowania systemu rolniczego*, „Ubezpieczenia w Rolnictwie. Materiały i Studia” 2011, nr 41, s. 40; D. Puślecki, *Istota i funkcje ubezpieczenia chorobowego rolników*, „Przegląd Prawa Rolnego” 2012, nr 1, s. 114.

⁹ Szerzej: D. Puślecki, *Z problematyki prawnej wypadku przy pracy rolniczej*, „Prawo i Administracja” 2006, t. V, s. 333.

trzeniowe, ekwiwalentem trudu producenta rolnego jest dochód ze sprzedaży wytworzonych produktów. Swoistym problemem w czasie choroby rolnika jest jednak nie tylko oszacowanie utraconego dochodu, lecz także konieczność podtrzymania procesu produkcyjnego. Wiele czynności wykonywanych w działalności rolniczej (np. obsługa zwierząt, karmienie ich, pozyskiwanie mleka, niezbędne zabiegi związane z produkcją roślinną, zbieranie zbóż w okresie żniw) wymaga pełnej dyspozycyjności rolnika, przejawiającej się w pracy także w niedziele i święta. Zwykle trudności w organizacji pracy w czasie choroby rolnika rozwiązywane są w kręgu rodziny, a w złożonych sytuacjach – dzięki współpracy międzysąsiedzkiej¹⁰.

W sytuacji pandemii podtrzymanie ciągłości produkcji rolnej wydaje się szczególnym wyzwaniem. Gdy rolnik staje się czasowo niezdolny do pracy, stara się uzupełnić niedobory zasobów pracy, korzystając z pomocy głównie zdrowych członków najbliższej rodziny. Wsparcie ze strony sąsiadów w czasie pandemii jest bowiem znacznie utrudnione. Ponadto w przeciwieństwie do przedsiębiorcy rolnik hodujący zwierzęta nie może zawiesić prowadzonej działalności. Problemów tych ustawodawca zdaje się nie zauważać, określając konstrukcję, zakres i wysokość ustanowionego świadczenia dla rolników.

Warto podkreślić, że ze względu na powiązanie podwyższonego i ograniczonego w czasie zasiłku z ubezpieczeniem chorobowym powinien on chronić rolnika i innych ubezpieczonych przed utratą możliwości zdobywania własną pracą środków utrzymania. Przejawia się to głównie poprzez przyznanie i wypłatę świadczenia mającego charakter pieniężny.

Niekorzystne zdarzenie losowe – możliwość zakażenia się, śmiertelnym w niektórych wypadkach, wirusem – stanowi przedmiot ubezpieczenia chorobowego. Zdarzenie to może zagrozić zdolności rolnika do zdobywania środków utrzymania. Trzeba tu mieć z pewnością na uwadze chorobę spowodowaną przyczyną wewnętrzną. Zdarzenia te mogą skutkować okresową niezdolnością do prowadzenia działalności rolniczej lub powodować trwale zmniejszoną sprawność do wykonywania pracy.

Wprowadzone świadczenie ściśle wiąże się zatem z niezdolnością rolnika do pracy. Niezdolność bowiem, a nie samo zachorowanie, decyduje o przyznaniu go ubezpieczonemu. Zdarzeniem chronionym nie jest tu stan choroby – jak w ubezpieczeniu zdrowotnym. Świadczenie w postaci zasiłku przysługuje osobie, która stała się niezdolna do pracy z powodu choroby. W ujęciu prawnym choroba ma więc być tylko przyczyną chronionego skutku – niezdolności do pracy, a nie chronionym „ryzykiem” – wystąpieniem choroby.

Swoistość pracy w rolnictwie ma także wpływ na samo ryzyko zakażenia COVID-19. Choć dla ryzyka wystąpienia niezdolności do pracy nie

¹⁰ W. Jagła, *Wybrane problemy...*, s. 38.

ma znaczenia „miejsce powstania choroby”, lecz samo jej wystąpienie, to jest ono niewątpliwie większe od ryzyka przy pracy typowego pracownika, który może w tym okresie pracować zdalnie. Jednym z najważniejszych czynników w działalności rolniczej jest potrzeba stałego podtrzymywania procesu produkcji. Może to prowadzić do konieczności wykonywania pracy przez chorego, niezdolnego do pracy rolnika, w przypadku niemożności skorzystania przez niego z pomocy innych członków rodziny. Stan ten jednak wyłącza prawo do uzyskania świadczenia. Można więc mówić o występowaniu w działalności rolniczej swoistego paradoksu.

Biorąc pod uwagę względy ekonomiczne, wysokość nowego świadczenia jest skandalicznie niska. W porównaniu do symbolicznego zasiłku chorobowego, określonego w wysokości 10 zł za każdy dzień niezdolności do pracy, może stanowić, w maksymalnym okresie jego przysługiwania, kwotę o 70 zł wyższą niż zwykły zasiłek chorobowy. Dla zobrazowania tego warto zestawić obie kwoty świadczeń: covidowy zasiłek chorobowy to 210 zł za 14 dni niezdolności do pracy, a zasiłek chorobowy to 140 zł za analogiczny okres.

Mając z kolei na względzie fragmentaryczne i krótkookresowe zwolnienie z ciężaru składowego, chorego, niezdolnego do pracy rolnika, objętego ubezpieczeniem społecznym w okresie zasiłkowym, *de facto* ustawodawca uznaje mimo choroby za zdolnego do pracy i prowadzenia działalności rolniczej oraz nakazuje mu uiścić składkę.

Oceniając jakość ustanowionego świadczenia, nie można zapominać, że w przypadku zasiłku chorobowego wysokość świadczenia często argumentuje się konstrukcją i finansowaniem rolniczego ubezpieczenia społecznego. W odniesieniu jednak do świadczenia covidowego, które ma mieć charakter pomocowy ze strony państwa w sytuacji pandemii, argument ten nie znajduje uzasadnienia. Mając zatem na względzie aktualną kwotę ustanowionego covidowego zasiłku chorobowego, trzeba stwierdzić, że jest to wsparcie iluzoryczne.

Na tak sformułowaną ocenę wpływ ma także to, że zasiłek chorobowy w rolnictwie, z uwagi na konieczność zachowania ciągłości procesu produkcji, powinien pełnić rolę kompensacyjno-wspomagającą. Trudno jednak w takim przypadku mówić o realizacji funkcji kompensacyjnej wobec utraconych przez rolnika dochodów. Z uwagi na jakość świadczenia nie może ono również umożliwić rolnikowi zatrudnienia dodatkowej pomocy w celu zapewnienia ciągłości prowadzonej działalności rolniczej.

4. Zgodnie z regulacją ustawową z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych związanych z rozprzestrzenianiem

się wirusa SARS-CoV-2¹¹ KRUS od 16 maja 2020 r. przyznaje rolnikowi i domownikowi zasiłek w sytuacji objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym bądź hospitalizacją¹². Zasiłek z tytułu odbywania przez rolnika i domowników kwarantanny jest nowym rozwiązaniem wprowadzonym na podstawie art. 31³ ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Zasiłek ten jest finansowany z budżetu państwa za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Skierowanie na kwarantannę różni się jednak od obowiązku pozostania w izolacji. Skierowanie na kwarantannę dotyczy odosobnienia osoby zdrowej, która była narażona na zakażenie, w celu zapobiegania szerzeniu się chorób szczególnie niebezpiecznych i wysoce zakaźnych. Dotyczy to osób, które miały kontakt z chorymi lub podejrzanymi o zakażenie koronawirusem albo mają niepokojące objawy lub zostały skierowane na test oraz w przypadku, gdy przekroczyły granicę zewnętrzną UE¹³.

Izolacja to z kolei odosobnienie osoby chorej, której wynik testu na obecność SARS-CoV-2 okazał się dodatni, albo osoby podejranej o zainfekowanie chorobą zakaźną w celu uniemożliwienia przeniesienia biologicznego czynnika chorobotwórczego na inne osoby. Jeśli przebieg choroby nie wymaga bezwzględnej hospitalizacji ze względów medycznych, to izolacja może odbywać się w miejscu zamieszkania lub pobytu. Należy wówczas mówić o odbywaniu izolacji w warunkach domowych¹⁴.

Początkowo świadczenie z tytułu kwarantanny przysługiwało rolnikowi i domownikowi ubezpieczonemu z mocy ustawy lub na wniosek w KRUS, którzy zostali objęci obowiązkową kwarantanną z powodu: powrotu do kraju z zagranicy, zakażenia koronawirusem, podejrzenia o zakażenie bądź bliskiego kontaktu z osobą zakażoną lub podejrzaną o zakażenie. Ponadto uprawnionym do świadczenia był ubezpieczony objęty nadzorem epidemiologicznym bądź hospitalizacją w związku z COVID-19. Zasiłek z tytułu kwarantanny przysługiwał także ubezpieczonemu, który wspólnie zamieszkiwał lub gospodarował z osobą, która odbywała obowiązkową kwarantannę po przekroczeniu granicy albo na podstawie decyzji Państwowego Inspektora Sanitarnego.

¹¹ Ustawa z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych związanych z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875 ze zm.).

¹² Zwanego dalej zasiłkiem z tytułu kwarantanny.

¹³ Trzeba jednak zaznaczyć, że samo pojęcie kwarantanny z uwagi na zmiany ustawowe uległo w efekcie ewolucji. Kwestia ta zostanie wyjaśniona w dalszej części artykułu.

¹⁴ Zgodnie z art. 2 pkt 11–12 ustawy z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1845 ze zm.).

Ze względu jednak na to, że 24 października 2020 r. zostały zmienione zasady kierowania na obowiązkową kwarantannę, z katalogu podmiotów uprawnionych wyłączone zostały osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące z osobą powracającą z zagranicy albo podejrzane o zakażenie koronawirusem i skierowane na test diagnostyczny w kierunku SARS-CoV-2. Prawo do zasiłku przysługuje wymienionym wcześniej podmiotom dopiero w przypadku uzyskania pozytywnego wyniku testu u osoby badanej i objęciu jej obowiązkową kwarantanną¹⁵.

Ustawodawca postanowił, że w kręgu podmiotów, którym może przysługiwać nowe świadczenie, będą ubezpieczeni rolnicy i domownicy¹⁶. O zasiłek ten oprócz rolnika mogą się zatem ubiegać także osoby współpracujące z właścicielem gospodarstwa rolnego w prowadzeniu działalności rolniczej. Chodzi tu przede wszystkim o małżonka rolnika oraz inne podmioty zamieszkujące na terenie gospodarstwa i stale w nim pracujące. W szczególności należy mieć na uwadze dzieci własne, dzieci drugiego małżonka lub dzieci przysposobione, rodziców oraz macochę i ojczyma.

Zasiłek z tytułu objęcia kwarantanną przysługuje uprawnionym w sytuacji objęcia kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z COVID-19 w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, które od 1 stycznia 2020 r. wynosiło 2600 zł¹⁷, a od 1 stycznia 2021 r. zostało określone na kwotę 2800 zł¹⁸. Zgodnie z tym wysokość zasiłku kształtowała się do 31 grudnia 2020 r. na poziomie 1300 zł, a od 1 stycznia 2021 r. wynosi 1400 zł. Warto jednak wspomnieć, że świadczenie to mogło przysługiwać ubezpieczonemu za okres kwarantanny przypadający nie wcześniej niż przed 18 kwietnia 2020 r.

Z uwagi na szczególne uregulowanie zasiłku z tytułu kwarantanny dla rolników może niejednokrotnie dochodzić do zbiegu tego świadczenia nie tylko z zasiłkiem chorobowym, ale także z zasiłkiem macierzyńskim. Problem ten przewidział ustawodawca, wprowadzając stosowne rozwiązania prawne. W przypadku zbiegu prawa do zasiłku z tytułu kwarantanny z pra-

¹⁵ Po 24 października 2020 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna nie wydaje decyzji osobom skierowanym do odbycia obowiązkowej kwarantanny, a informacja ta znajduje się w systemie teleinformatycznym, do którego dostęp ma zainteresowany – na Internetowym Koncju Pacjenta, jak i KRUS.

¹⁶ Zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

¹⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2020 r. (Dz. U. poz. 1778).

¹⁸ Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 15 września 2020 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r. (Dz. U. poz. 1596).

wem do zasiłku chorobowego uprawnionemu wypłaca się jedno świadczenie – wyższe albo wybrane przez uprawnionego. Z kolei w przypadku wystąpienia zbiegu prawa do zasiłku z tytułu kwarantanny z prawem do zasiłku macierzyńskiego świadczenie z tytułu kwarantanny nie przysługuje. Zasiłek z tytułu kwarantanny nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych¹⁹. Z zasiłku z tytułu kwarantanny nie są także dokonywane zajęcia egzekucyjne oraz potrącenia z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników²⁰.

Postępowanie w sprawie przyznania świadczenia i jego wypłaty KRUS wszczynana na pisemny wniosek zainteresowanego zarówno osobiście, za pośrednictwem poczty, jak i za pomocą środków porozumiewania się na odległość, w tym ePUAP i dokumentu elektronicznego. Od 24 października 2020 r. do wniosku o zasiłek z tytułu objęcia kwarantanną nie jest konieczne załączanie dodatkowych dokumentów. Fakt odbycia kwarantanny KRUS potwierdza we własnym zakresie w systemie informatycznym zawierającym dane osób poddanych kwarantannie.

Ustalenie prawa do zasiłku z tytułu kwarantanny powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Roszczenie o wypłatę zasiłku z tytułu kwarantanny przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje. Jeżeli niezgłoszenie roszczenia o wypłatę zasiłku z tytułu kwarantanny nastąpiło z przyczyn niezależnych od osoby uprawnionej, to termin przedawnienia liczy się od dnia, w którym ustała przeszkoda uniemożliwiająca zgłoszenie roszczenia²¹.

Osoba, której przyznano prawo do zasiłku z tytułu objęcia kwarantanną, jest zobowiązana poinformować niezwłocznie KRUS o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo do świadczenia z tytułu objęcia kwarantanną, w tym o: uzyskaniu prawa do zasiłku chorobowego przyznanego przez ZUS, inny organ rentowy lub przez pracodawcę oraz o objęciu innym ubezpieczeniem społecznym. Warto podkreślić, że osoba, która pobrała nienależnie zasiłek z tytułu objęcia kwarantanną, jest zobowiązana do jego zwrotu łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

¹⁹ Art. 52m pkt 3 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1426 ze zm.).

²⁰ Na wniosek rolnika system umożliwi jednak potrącenie z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne. K. Maciejewska, *Rozwiązania tarczy antykryzysowej dla rolników realizowane za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego*, „Ubezpieczenia w Rolnictwie. Materiały i Studia” 2021, nr 73, s. 181.

²¹ *Ibidem*, s. 185.

Konstrukcja zasiłku z tytułu kwarantanny dla rolników z uwagi na zawile określenia normatywne i odesłanie do innego aktu prawnego zmieniającego wysokość minimalnego wynagrodzenia budziła wiele wątpliwości. Doszło nawet do sytuacji, że wystosowano interpelację poselską nr 18279 w kwestii zasad odbywania kwarantanny przez rolników. Odpowiedzi 16 lutego 2021 r. udzielił Szymon Giżyński – sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zgodnie z nią zasiłek dla rolników przysługuje bez względu na długość okresu kwarantanny w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę zgodnie z ustawą z 10 października 2002 r.²² za okres przypadający nie wcześniej niż od 18 kwietnia 2020 r.²³

Świadczenie z tytułu kwarantanny dla rolników ma charakter szczególny i cechuje się swoistą konstrukcją prawną. Jest to zasiłek przysługujący w sytuacji: objęcia zdrowego ubezpieczonego obowiązkową kwarantanną w związku z możliwością zakażenia się koronawirusem, objęcia producenta rolnego nadzorem epidemiologicznym albo skierowania chorego na COVID-19 rolnika na hospitalizację. Zasiłek z tytułu kwarantanny jest zatem nadzwyczajnym świadczeniem przysługującym ze względu na wystąpienie u rolnika swoistej niezdolności do pracy. Określony on został w ryczałtowej, niepodzielnej kwocie 1400 zł, odpowiadającej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę ustanowionego dla pracowników, bez względu na okres trwania tej niezdolności. Z tego powodu świadczenie to należy nazywać zasiłkiem z tytułu kwarantanny.

O nietypowej konstrukcji prawnej analizowanego świadczenia przesądza podstawa prawna jego przyznawania i wypłaty – przepisy ustawy regulującej materię powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Chodzi tu o ustawę z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa²⁴. To wyjątkowy zabieg ze strony ustawodawcy, zważywszy na wyraźne dziś oddzielenie rolniczego systemu ubezpieczenia społecznego od powszechnego.

Ponadto w kwestii określenia wysokości zasiłku na czas kwarantanny ustawodawca odsyła do prawa pracy i cywilnoprawnych podstaw świadczenia pracy. Po raz pierwszy do świadczeń chorobowych mogących przysługiwać rolnikom można stosować przepisy ustawy o minimalnym wynagrodzeniu wraz z wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi. Nie

²² Ustawa z 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2207).

²³ Interpelacja nr 18279 w sprawie zasad odbywania kwarantanny przez rolników, www.sejm.gov.pl.

²⁴ Ustawa z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 870 ze zm.).

oznacza to jednak, że w tym przypadku sytuacja rolników została zrównana z pracownikami czy przedsiębiorcami.

5. Ocena konstrukcji zasiłku z tytułu kwarantanny dla rolników nie jest zadaniem łatwym. Warto wobec tego sięgnąć do rozwiązań przyjętych w powszechnym ubezpieczeniu społecznym. W systemie tym zasiłek z tytułu kwarantanny zaliczany jest do zasiłku chorobowego. Niemożność wykonywania pracy wskutek poddania się obowiązkowi kwarantanny, izolacji w warunkach domowych albo izolacji, o której mowa w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, została zrównana z niezdolnością do pracy²⁵. Uprawnia ona zatem do świadczeń chorobowych na ogólnych zasadach. Pracownicy świadczący pracę dla pracodawcy, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, będące jednocześnie na wniosek objęte ubezpieczeniem chorobowym, mają prawo do otrzymania zasiłku chorobowego za czas kwarantanny ze względu na brak możliwości wykonywania pracy o charakterze zarobkowym.

Powszechny system ubezpieczenia społecznego przewiduje ponadto dla pracowników świadczenie w postaci wynagrodzenia chorobowego, które nie zostało do systemu rolniczego zaadaptowane. W konstrukcji tego świadczenia system powszechny dzieli ryzyko wystąpienia kwarantanny pomiędzy pracodawcę i ZUS. Jeżeli bowiem okres kwarantanny wpisuje się do pierwszych 33²⁶ dni okresu chorobowego w danym roku kalendarzowym, to z powodu wystąpienia niezdolności do pracy pracownikowi będzie przysługiwało wynagrodzenie chorobowe finansowane przez pracodawcę. W przypadku jednak, gdy okres niezdolności do pracy wykracza poza ten termin, pracownikowi przysługuje zasiłek za czas kwarantanny wypłacany przez ZUS na podstawie oświadczenia ubezpieczonego przekazanego przez pracodawcę do Zakładu Ubezpieczeń. Pomędzy przedstawionymi wyżej świadczeniami istnieje zatem pewien związek. Podstawą ubiegania się o te świadczenia jest przedłożenie pracodawcy lub ZUS oświadczenia o odbyciu kwarantanny bądź decyzji państwowego inspektora sanitarnego. Wysokość świadczenia zależy od indywidualnie wyliczonych podstaw zasiłku chorobowego.

Odmienne sytuacja wygląda w przypadku przedsiębiorców. Tylko ubezpieczony może bowiem skorzystać z zasiłku chorobowego w okresie odbywania kwarantanny lub izolacji. Chodzi zatem o przedsiębiorców, którzy dobrowolnie przystąpili do ubezpieczenia chorobowego i odprowadzają z tego

²⁵ Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy zasiłkowej.

²⁶ Lub 14 dni w przypadku osób powyżej 50. roku życia.

tytułu składki. Prawo do świadczenia przysługuje jednak z 90-dniowym okresem wyczekiwania, analogicznie jak do innych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Zasiłek chorobowy za okres odbywania kwarantanny może przysługiwać z ZUS przedsiębiorcy oraz osobie współpracującej przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Podstawą przyznania świadczenia jest złożenie przez zainteresowany podmiot oświadczenia do ubezpieczyciela o wystąpieniu niezdolności do pracy i wypełnienie wniosku na druku ZAS-53. Wysokość świadczenia zależy od podstawy wyliczenia przysługującego przedsiębiorcy zasiłku chorobowego.

Zarówno osoby ubezpieczone świadczące pracę na rzecz swoich pracodawców, jak i sami przedsiębiorcy oraz osoby współpracujące mają zatem prawo ubiegać się o świadczenia za czas odbywania kwarantanny. Podstawą prawa do świadczeń jest objęcie beneficjenta ubezpieczeniem chorobowym. Konstrukcja i wysokość świadczeń różni się istotnie od tych określonych w rolniczym systemie ubezpieczenia społecznego. Pracownikom przysługuje wynagrodzenie na czas kwarantanny i prawo do zasiłku. Ubezpieczonym przedsiębiorcom wysokość prawa do zasiłku determinuje ubezpieczenie chorobowe i wynosi 80% podstawy wymiaru zarówno w okresie odbywania kwarantanny, jak i przebywania na izolacji domowej. Wpłata świadczenia w systemie rolniczym jest określana w oderwaniu od utraconych dochodów i rzeczywistego czasu przebywania na kwarantannie czy hospitalizacji. Z tego względu w systemie powszechnym można mówić o zasiłku chorobowym na czas odbywania kwarantanny, a w przypadku rolników, tak jak wskazano wcześniej, jedynie o świadczeniu z tytułu odbywania kwarantanny.

Zasiłek z tytułu kwarantanny dla rolników jest odrębnym świadczeniem, finansowanym z budżetu państwa i powiązany z obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Prawo do zasiłku przyznane bowiem zostało tylko ubezpieczonym w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W powszechnym systemie ubezpieczenia zasiłek ten wiąże się z podleganiem ubezpieczeniu chorobowemu. Podobnie jest w systemie rolniczym, choć jest to dość kontrowersyjna konstrukcja.

Podstawą przysługiwania zasiłku są zdarzenia zagrażające zdolności rolnika do pracy w prowadzonej działalności rolniczej. Nie ma wątpliwości, że jest to poddanie się obowiązkowej kwarantannie i niemożność opuszczenia miejsca zamieszkania, objęcie nadzorem epidemiologicznym czy hospitalizacja chorego rolnika. Swoista konstrukcja świadczenia dla rolników nie upoważnia jednak do zaliczenia go jako świadczenia *stricto* chorobowego. Dzieje się tak ze względu na niejednolite przyczyny niezdolności do pracy, która stanowi podstawę przysługiwania świadczenia.

Pomijając kwestię hospitalizacji, w większości przypadków chodzi bowiem o poddanie kwarantannie zdrowych osób pracujących w rolnictwie czy zastosowanie środka w postaci objęcia nadzorem epidemiologicznym. Podstawą przysługiwania świadczenia nie jest zatem niezdolność do pracy spowodowana chorobą, lecz niezdolność wywołana szczególną przyczyną i może dotyczyć potencjalnie zdrowych, ale także zakażonych bezobjawowo osób mogących mieć kontakt z koronawirusem. Wyjątkiem jest hospitalizacja chorego rolnika, z powodu której uprawnionemu może przysługiwać zasiłek z tytułu kwarantanny, nadzoru epidemiologicznego i hospitalizacji w związku z COVID-19. Jedyne w tym konkretnym przypadku podstawą przysługiwania świadczenia zawsze będzie niezdolność do pracy rolnika wywołana chorobą.

Sytuację dodatkowo komplikuje to, że chory niehospitalizowany rolnik, nieobjęty kwarantanną, a przebywający w izolacji domowej, nie ma prawa do omawianego zasiłku. Będzie miał on prawo do wyższego covidowego zasiłku chorobowego, a w przypadku dłuższej niezdolności do pracy – do zasiłku 10 zł za każdy dzień niezdolności do pracy. Świadczenia te są znacznie niższe od zasiłku z tytułu kwarantanny i – zgodnie z przytoczonymi wcześniej argumentami – nie spełniają swoich funkcji. Ponadto choremu rolnikowi, który przechodzi COVID-19 i jest narażony na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, a nawet życia, zasiłek z tytułu kwarantanny może przysługiwać dopiero w wyniku hospitalizacji. Zdaje się, że fakt ten przeoczył ustawodawca, pozostawiając w przygotowanym wsparciu dla rolników swoistą lukę. Poza przytoczonymi względami, przede wszystkim nieproporcjonalność obu świadczeń przesądza o niewłaściwym zakresie ochrony przyznanej rolnikom w czasie pandemii COVID-19.

Podczas odbywania kwarantanny podmiot uprawniony, ubezpieczony w KRUS otrzyma niepodzielną, zryczałtowaną kwotę odpowiadającą połowie minimalnego wynagrodzenia. Z ekonomicznego punktu widzenia dla większości ubezpieczonych w KRUS przysługująca dziś kwota świadczenia stanowi znaczne wsparcie udzielone rolnikom w ramach pomocy państwa w czasie pandemii. Dotyczy to jednak przypadku objęcia rolnika kwarantanną albo nadzorem epidemiologicznym.

Sytuacja komplikuje się, gdy zakażony producent rolny trafi na hospitalizację. Przyznane wówczas zryczałtowane świadczenie nie zrekompensuje mu utraconych dochodów, może nie zapewnić odpowiedniego funkcjonowania rodzinie rolnika i nie wystarczyć do podtrzymania ciągłości produkcji rolnej. Dzieje się tak dlatego, że kwota rozważanego zasiłku, w przeciwieństwie do pracowników i przedsiębiorców, oderwana jest od rzeczywiście utraconych

dochodów, a pobyt rolnika w szpitalu może być dłuższy niż 2 tygodnie²⁷. Świadczenia chorobowe przysługujące rolnikom z KRUS, włącznie z podwyższonym covidowym zasiłkiem chorobowym, są w tej materii niewystarczające. Problemy te mogą wynikać z analogicznego zaadaptowania do systemu rolniczego rozwiązań z systemu powszechnego. Pomijając różnice konstrukcyjne, przede wszystkim jakość uzyskiwanych obecnie świadczeń dla rolników z ubezpieczenia chorobowego nie pozwala na bezpośrednią adaptację rozważanych rozwiązań. Z tego względu ustawodawca zdecydował się na przyznanie rolnikom odrębnego świadczenia w postaci zasiłku z tytułu kwarantanny.

W czasach pandemii COVID-19 nie każdy pracownik odbywający kwarantannę lub izolację domową staje się niezdolny do pracy. W sytuacji, gdy stan zdrowia takiej osoby oraz charakter pracy na to pozwala, w czasie przymusowego odosobnienia pracownik może wykonywać obowiązki służbowe zdalnie i otrzymywać przysługujące mu wynagrodzenie, a nie świadczenia z ubezpieczenia chorobowego. Sytuacja rolników jest zgoła odmienna. Innym podmiotom pracującym na własny rachunek w czasie kryzysu COVID-19 łatwiej jest zawiesić prowadzoną działalność gospodarczą. Ponadto przedsiębiorcy z zagrożonych branż otrzymali znaczne wsparcie od rządu. Chodzi tu przede wszystkim o dofinansowania do wynagrodzeń pracowników, dotację na koszty bieżącej działalności gospodarczej, świadczenie postojowe czy zwolnienie z opłacania składek na ZUS. Rolnicy tak szerokiego wsparcia nie otrzymali, a konieczność podtrzymania ciągłości produkcji, w szczególności zwierzęcej, nie pozwala producentom rolnym na zawieszenie działalności rolniczej²⁸.

6. Przedstawione rozważania pozwalają na sformułowanie następujących wniosków.

Po pierwsze, potrzeba zapewnienia ochrony rolnikom prowadzącym działalność rolniczą na wypadek czasowej niezdolności do pracy z powodu COVID-19 nie powinna budzić wątpliwości. Przesądza o tym nie tylko swoistość pracy wykonywanej w działalności rolniczej, ale także ryzyko chorobowe występujące w rolnictwie. Nie bez znaczenia jest też strategiczna funkcja, jaką w czasie pandemii pełni rolnictwo. Zapewnienie bezpieczeń-

²⁷ Leczenie hospitalizowanego chorego na COVID-19 może trwać nawet do 8 tygodni.

²⁸ Rolnikom oprócz wsparcia zasiłkowego przyznana została możliwość ubiegania się o wsparcie, gdy ich gospodarstwa zostały szczególnie dotknięte kryzysem COVID-19. Wnioski można było składać do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od października 2020 r. Wsparcie było finansowane z PROW 2014–2020.

stwa żywnościowego w sytuacji zamykania granic kraju jest szczególnym priorytetem, a jednocześnie wielkim wyzwaniem dla polityki wewnętrznej państwa.

Po drugie, covidowy zasiłek chorobowy dla rolników został określony w niewielkiej wysokości. Jego zadaniem jest, zgodnie z przedmiotem ubezpieczenia chorobowego, ochrona rolnika przed utratą możliwości zdobywania własną pracą środków utrzymania na skutek choroby. Ochrona ta realizowana jest przez wypłatę świadczenia w okresie izolacji domowej dla rolnika chorego na COVID-19. Okres wypłacania zasiłku i jego kwota nie pozwalają na realizację jego funkcji. Jest to zatem wsparcie, które ma charakter jedynie iluzoryczny.

Zasiłek z tytułu kwarantanny, objęcia nadzorem epidemiologicznym czy hospitalizacją ma nietypową konstrukcję prawną. Jest to nowe, odrębne świadczenie przyznane rolnikom, powiązane jednak z obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu społecznemu w KRUS i finansowane z budżetu państwa. Do jego przyznania i wypłaty stosuje się przepisy powszechnego ubezpieczenia społecznego, a także normy regulujące stosunek pracy. Świadczenie to zostało – na wzór powszechnego ubezpieczenia chorobowego – powiązane z ubezpieczeniem chorobowym, ale podstawą jego przysługiwania tylko w sytuacji hospitalizacji rolnika ma być niezdolność do pracy wywołana chorobą. W pozostałych przypadkach niezdolność tę będzie wywoływała przeszkoda w postaci potencjalnego zakażenia koronawirusem, co powoduje, że w praktyce świadczenie to często przysługuje przede wszystkim osobom zdrowym.

Zasiłek ma charakter zryczałtowany, jednorazowy i niezależny od okresu hospitalizacji, kwarantanny czy objęcia nadzorem epidemiologicznym. Dlatego w przeciwieństwie do nazwy funkcjonującej w powszechnym ubezpieczeniu społecznym nie jest to zasiłek chorobowy na czas odbywania kwarantanny, lecz szczególny zasiłek z tytułu odbywania kwarantanny. Pomimo ustalonej przez ustawodawcę kwoty w wysokości 1400 zł świadczenie to nie zawsze może kompensować utracone dochody. Dzieje się tak zwłaszcza w przypadku hospitalizacji chorego na COVID-19 rolnika. Nie ulega jednak wątpliwości, że pomimo wskazanych argumentów świadczenie to dla wielu rolników może stanowić znaczne wsparcie w okresie pandemii.

Ustawodawca, konstruując oba świadczenia, doprowadził do powstania swoistej luki. Do wyższego kwotowo zasiłku nie mają bowiem prawa osoby chore, które nie przebywają w szpitalu, a pozostają w izolacji domowej. Takie niedopatrzenie może powodować, że chory rolnik otrzyma jedynie covidowy zasiłek chorobowy w maksymalnej wysokości 210 zł, a zdrowi domownicy

mieszkający z nim we wspólnym gospodarstwie – po 1400 zł zasiłku z tytułu odbywania kwarantanny. Załącznikiem problemu jest zastosowanie do systemu rolniczego rozwiązań z powszechnego ubezpieczenia społecznego, co w tym przypadku nie jest wcale słusznym rozwiązaniem.

Główną przyczyną przedstawionych w opracowaniu problemów są jednak niewłaściwe uregulowania ustawowe w zakresie konstrukcji ubezpieczenia chorobowego dla rolników i jakości uzyskiwanych z niego świadczeń²⁹. W efekcie covidowy zasiłek chorobowy nie spełnia swojej funkcji, a zasiłek z tytułu kwarantanny nie obejmuje w wystarczającym zakresie rolników chorych na COVID-19.

Podstawą przysługiwania analizowanych świadczeń jest niezdolność do pracy w działalności rolniczej wywołana nie tylko chorobą, ale także innymi niekorzystnymi zdarzeniami. Chodzi tu przede wszystkim o możliwość zakażenia się koronawirusem, skierowanie z tego powodu na kwarantannę czy objęcie nadzorem epidemiologicznym.

Niedawno wprowadzone świadczenia są całkowicie oderwane od faktycznie utraconych dochodów w rolnictwie. Jest to o tyle istotny problem, że ze względu na swoisty charakter działalności rolniczej powinny one pełnić funkcję kompensacyjno-wspomagającą. W rolnictwie w dobie pandemii nie chodzi bowiem tylko o utratę dochodów, jak w przypadku przedsiębiorców czy pracowników. Trzeba też mieć na względzie konieczność podtrzymania ciągłości produkcji rolnej, zapewnienie bytu rodzinie chorego rolnika i niemożność zastosowania postojowego czy zawieszenia działalności rolniczej.

Uwzględniając przedstawione argumenty, należy stwierdzić, że obecnie obowiązująca regulacja prawna nie zapewnia rolnikom wystarczającej ochrony przed czasową utratą zdolności do pracy w czasie pandemii COVID-19. Konieczna jest rychła nowelizacja wprowadzonych rozwiązań. Przyznane świadczenia w postaci covidowego zasiłku chorobowego i zasiłku na czas kwarantanny³⁰ są zbyt skromnym socjalnie wsparciem dla rolnictwa w czasie pandemii. Nie uwzględniają swoistości pracy w działalności rolniczej, nie kompensują dochodów rolnika i ze względu na niewłaściwe zaadaptowanie z systemu powszechnego nie spełniają swoich funkcji. Pomimo dość wysokiego, jak na warunki ubezpieczenia społecznego rolników w KRUS, zasiłku z tytułu kwarantanny ustanowione niedawno wsparcie dla rolników w czasie pandemii należy uznać za niewystarczające. Jest to o tyle niepokojące, że rolnictwu mającemu w Polsce głównie charakter rodzinny zagraża czwarta już fala zakażeń COVID-19.

²⁹ Szerzej: D. Puślecki, *Istota i funkcje...*, s. 103–123.

³⁰ D. Puślecki, *Zasiłek opiekuńczy dla rolników...*, s. 237–252.

BIBLIOGRAFIA

- Jagła W. (2011), *Wybrane problemy funkcjonowania systemu rolniczego*, „Ubezpieczenia w Rolnictwie. Materiały i Studia” nr 41.
- Maciejewska K. (2020), *Rozwiązania tarczy antykryzysowej dla rolników realizowane za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego*, „Ubezpieczenia w Rolnictwie. Materiały i Studia” nr 73.
- Puślecki D. (2006), *Z problematyki prawnej wypadku przy pracy rolniczej*, „Prawo i Administracja” t. V.
- Puślecki D. (2012), *Istota i funkcje ubezpieczenia chorobowego rolników*, „Przegląd Prawa Rolnego” nr 1.
- Puślecki D. (2021), *Zasiłek opiekuńczy dla rolników i domowników ubezpieczonych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego*, „Przegląd Prawa Rolnego” nr 1.
- Wierzbowski B. (1993), *Ubezpieczenie a inne systemy świadczeniowe w rolnictwie*, w: *XV lat ubezpieczenia społecznego rolników w Polsce*, Warszawa.

SICKNESS AND QUARANTINE ALLOWANCE FOR FARMERS DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Summary

The aim of this paper is to determine to what extent the benefits for farmers insured in the Agricultural Social Insurance Fund that have recently been granted provide protection during the COVID-19 pandemic. The conclusion is that the current regulation does not provide insured farmers with sufficient protection against a temporary loss of capacity to work. The benefits granted in the form of COVID sickness and quarantine allowance constitute a too modest social support for agriculture during the pandemic. These allowances fail to take into account the specificity of work in agriculture and do not compensate for the farmer's lost income and, having been rather carelessly adopted from the universal system of insurance, they do not fulfil their functions properly. In view of the fourth wave of infections, it is necessary to amend these measures as soon as possible.

Keywords: COVID sickness allowance, quarantine allowance, farmers' social insurance

INDENNITÀ DI MALATTIA E INDENNITÀ DI QUARANTENA PER GLI AGRICOLTORI DURANTE LA PANDEMIA COVID-19

Riassunto

L'articolo si propone di rispondere alla domanda in che misura i contributi previsti di recente per gli agricoltori assicurati presso la Cassa delle assicurazioni sociali per gli agricoltori riescano a proteggerli durante la pandemia da COVID-19. Nella parte conclusiva l'autore afferma che di fronte a una perdita temporanea della capacità lavorativa, la quale

essi si trovano costretti ad affrontare, la regolazione attuale non riesca a offrire una protezione sufficiente. I contributi concessi al settore agricolo durante la pandemia sotto forma di indennità di malattia da COVID e indennità di quarantena costituiscono un sostegno sociale troppo modesto. Essi non tengono conto della specificità del lavoro agricolo, non riescono a compensare il mancato reddito di un agricoltore e, a causa di essere stati presi e adottati in maniera negligente dal sistema generale, non assolvono in modo adeguato alle funzioni loro proprie. Di fronte alla quarta ondata dei contagi è necessario procedere a modificare rapidamente le soluzioni discusse.

Parole chiave: indennità di malattia da COVID, indennità di quarantena, Cassa delle assicurazioni sociali per gli agricoltori